

[Lone Dybkjær]

Det radikale venstre kan også give tilslutning til det foreliggende lovforslag. Vi har i øvrigt ment, at det altid var det, der skulle ske, og derfor er vi også indstillet på, at det går igennem uden udvalgsbehandling.

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Føi-ghel):

Jeg vil blot takke for den enstemmige tilslutning til lovforslaget. Med hensyn til udgifterne vil jeg lige gøre opmærksom på, at efter det tidligere, nu tilbagetrukne lovforslag ville det påføre i hvert fald arbejdsgiverne nogle udgifter, der lå i størrelsesordenen ca. ¼ mia kr. Disse udgifter var fradragsberettigede, og vi sparer altså det fradrag i skatten, og det vil være en delvis dækning af de merudgifter, som det forslag medfører. Hvor vi finder de øvrige besparelser, vil fremgå af finanslovforslaget, som kommer til behandling i næste uge.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 101:

Forslag til lov for Grønland om ændring af dyrtidsregulering.

(Fremsat 7/12 83).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 11 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 102:

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemandslønninger m.m. og klassificering af statens tjenestemandstillinger i Grønland. (Ændring af bestemmelser om det grønlandske reguleringspristal).

(Fremsat 7/12 83).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Det er en lidt speciel situation, man er kommet i ved, at to af arbejdsgiverparterne i det offentlige aftalenævn bliver enige med SIK i Grønland. Man lovgiver om det i det grønlandske landsting, mens staten som tredje part ikke er indblandet, som den plejer. Nu har man så i regeringen efter opfordring fra det grønlandske landsting besluttet at følge efter og gøre ligeså i det danske folketing. Man nulstiller pristallet med basis lig 100, og det vil sige, at der ikke udløses dyrtidsportioner pr. 1. april 1984. Udløsningen af dyrtidsportionerne vil således tidligst kunne finde sted pr. 1. oktober 1984.

Endelig er satsen på den grønlandske dyrtidsportion nu sat til 90 og 45 øre for folk henholdsvis over og under 18 år, en stigning på henholdsvis 40 og 20 øre.

Det kan nok lyde rimeligt, at folk behandles ens, når de hører under det offentlige aftalenævn, men jeg har en bemærkning til lovforslag nr. L 101, § 4, hvori der står, at for dem, der reguleres efter den gamle lov, nr. 83 af 1963, bortfalder reguleringen på grundlag af reguleringspristallet for januar 1984 og følgende reguleringspristal til og med januar 1985. For mig at se gribes der her ind i en indgået aftale med nogle organisationer. Derfor er det nærliggende at spørge ministeren, om man har talt med de berørte organisationer om det, og om organisationerne er enige i det, og hvad der i øvrigt er kommet ud af en sådan forhandling.

Jeg kan heller ikke lade være med at undre mig over, at arbejdsgiverparterne ikke har kunnet gøre fælles front. Der er dog både et sekretariat og en bestyrelse i aftalenævnet. Men det kan godt være, vi kan høre lidt nærmere om det ud over den besvarelse, som udvalget har fået. Vi har stillet spørgsmål i udvalget, som vi har måttet formulere efter oplysningerne i pressen om sagen.

Lovforslagene er kommet meget sent. Vi fik dem i går, de var dateret i forgårs, og de bliver behandlet i dag. Jeg synes ikke, at det er særlig gode arbejdsvilkår, man giver medlemmerne af tinget.

[Tove Lindbo Larsen]

Jeg har naturligvis læst, at det grønlandske landsting vedtog sin lov den 2. december, men jeg kan ikke undlade at gøre en bemærkning om, at det er en stor hast, det er kommet i, så jeg formoder, at ministeren også har en kommentar til disse meget tætte datoer.

Men vi vil gerne drøfte disse lovforslag videre i udvalget.

Formanden:

Jeg skal alene for en ordens skyld sige, at lovforslagene blev fremsat i forgårs, og dermed har vi altså ikke overtrådt folketingets forretningsorden.

Svend Erik Sørensen (KF):

Det konservative folkeparti ser med stor velvilje på, at lønudviklingen i Grønland ligesom i den øvrige del af riget bremses. Vi er fuldt opmærksomme på de særlige forhold, der gør sig gældende i det grønlandske samfund, og har forståelse for de problemer, der har været forbundet med de overenskomstforhandlinger, som nu er afsluttet, ganske særligt når det gælder dyrtidsreguleringen. Landstingsloven af 2. december 1983, der betyder en nulstilling af det grønlandske reguleringspristal fra januar 1984 og en regulering af dyrtidsportionerne, har vi taget til efterretning.

Vi kan støtte det foreliggende lovforslag, som fremsættes af regeringen med henblik på at skabe en ensartet dyrtidsregulering af lønningerne for offentligt ansatte i Grønland. Vi foreslår, at lovforslaget går direkte til anden behandling uden udvalgsarbejde. Det samme gælder for lovforslag nr. L 102.

Lovforslag nr. L 109 omfatter to væsentlige nydannelser. For det første, at dispensationerne fra fødestedskriteriet ophæves, og for det andet, at boligbidragsordningen ophæves for næsten alle tilkaldte danskere, som er beskæftiget hos offentlige arbejdsgivere i Grønland, men sådan, at de tilkaldte overgår til at betale husleje på lige fod med befolkningen i øvrigt. Undtaget er kun de forholdsvis få tjenesteboliger, som man er tvunget til at bo i af hensyn til varetagelsen af tjenesteplichterne; det gælder f.eks. præstegårdene i Grønland.

Det konservative folkeparti anser det for at være af stor betydning for Grønland og

hele riget, at der i Grønland foregår en sund og harmonisk udvikling af samfundsforholdene, og at der ikke unødvendigt er forhold, der kan give anledning til negative holdninger. Det er bl.a. i denne sammenhæng, vi ser dette lovforslag, som vi kan støtte uden at begære udvalgsbehandling.

Knud Andersen (V):

Det er ikke lykkedes at nå til enighed mellem SIK og de danske lønmodtagerorganisationer om at suspendere dyrtidsreguleringen i Grønland, men derimod om, at den automatiske dyrtidsregulering bliver bevaret, sådan at det lønregulerende pristal bliver nulstillet og dyrtidsportionerne forhøjes fra 50 øre til 90 øre.

For at sikre ensartede forhold har vi her regeringens forslag til en lignende ordning for det statslige personale i Grønland. Idet vi henholder os til ministerens bemærkninger, kan venstre anbefale lovforslagene, da de er fremsat på baggrund af et ønske fra det grønlandske hjemmestyre.

Ebba Strange (SF):

Man kan læse i forslagene mellem linjerne, især i bemærkningerne, at det ikke er med den største lyst, Grønlandsministeren har fremsat disse lovforslag, men det måtte jo gøres, når det nu var gået, som det gik i Grønland.

Fra SFs side kan vi støtte forslagene. Vi har ikke støttet den suspension af dyrtidsreguleringen, som er foretaget i Danmark. Vi synes, det er godt, at Grønland efterhånden har udviklet sig til at være i en position, hvor man ikke automatisk følger det, der bliver besluttet i det danske folketing, og derfor kan lave sine egne aftaler arbejdsgivere og arbejdere imellem, uanset om arbejderne er offentligt eller privat ansatte.

Vi støtter forslaget, men har ligesom socialdemokratiet et spørgsmål til § 4. Jeg kan godt forstå baggrunden. Der er danskere deroppe i et stykke tid, som får en regulering, og når de kommer hjem, er de på en eller anden måde bedre stillet end deres kolleger, der ikke har haft denne regulering i mellemtiden. Vi vil godt lige have det vendt en gang i udvalget eller i hvert fald høre ministerens bemærkninger til det her. Jeg tror nu nok, vi skal have det i udvalget – jeg tror også, det

[Ebba Strange]

lå i fru Tove Lindbo Larsens bemærkninger – ikke fordi vi vil gå imod det, vi støtter det. Vi vil også gerne være med til at give det en hurtig behandling, fordi det klart er nødvendigt.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Lovforslag L 101 tilsigter en opbremsning af lønstigningerne i Grønland i takt med lønstigningerne i det danske samfund, som det også er sagt af andre ordførere. Forslaget indeholder en forhøjelse af dyrtidsportionerne fra 50 til 90 øre pr. portion, hvorved sikres en ensartet regulering af lønninger m.v. på grundlag af det grønlandske reguleringspristal inden for det offentlige område i Grønland, ligesom det medfører bortfald af reguleringer af lønninger m.v. på grundlag af det danske reguleringspristal for resten af indeværende overenskomstperiode i Grønland.

Den 2. december 1983 vedtog Grønlands landsting en tilsvarende lov vedrørende reguleringer af lønninger m.v. for ikke-statsansatte i Grønland. Da lovforslaget, som vi behandler her, blev fremsat efter anmodning fra Grønlands hjemmestyre og er tiltrådt af hjemmestyret, skal jeg til slut kun sige, at CD kan støtte forslaget.

Angående lovforslag L 102, som behandles samtidig, og som er en følgelovgivning til L 101, skal jeg ikke sige ret meget, kun, at CD også kan støtte dette lovforslag.

Dohrmann (FP):

L 109 kan fremskridtspartiet støtte. Men vedrørende L 101 og 102 har vi mange ting, vi skal have afklaret, inden vi træffer vores endelige beslutning, så det går altså ikke sådan – jeg tror, det var den konservative ordfører, der var indstillet på det – at der slet ingen udvalgsbehandling skulle til. Det er noget roderi. Man påstår, at Grønland har fået et hjemmestyre. Ikke desto mindre oplever man gang efter gang, at selv de mindste bagateller, som man selvfølgelig selv burde ordne i Grønland, bliver fremlagt i folketinget, og dem vi skal så enten stemme ja eller nej til.

Jeg synes, det var en langt, langt bedre ordning, hvis folketinget kunne vedtage nogle retningslinjer, hvorefter det grønlandske samfund fik tildelt et vist beløb, hvorefter

man simpelt hen måtte anvende disse penge deroppe, som man fandt bedst.

Jeg skal allerede nu spørge Grønlandsministeren: hvad har den sidste overenskomst, der er indgået i Grønland, egentlig kostet de danske skatteydere? Ligger den ikke langt ude over de rammer, som Grønlandsministeren før sidste finanslovs vedtagelse forudsatte? Det er et meget vigtigt spørgsmål: hvad koster hele det roderi, der har været deroppe, de danske skatteydere? For der sker nemlig det, at man indgår nogle aftaler deroppe, som er i strid med de forudsætninger, som er opstillet af folketinget, hvorefter man sender regningen hened og ministeren lægger navn til.

Janne Normann (RV):

Vi beklager, at det ikke lykkedes det offentlige aftalenævnet at få en bedre aftale igennem med de grønlandske organisationer, en aftale, der kunne gå ud på mere effektivt at bremse pris- og lønstigningerne i Grønland.

Vi havde hellere set den automatiske dyrtidsregulering afskaffet, men da det nu ikke lykkedes, kan vi tilslutte os en suspension af dyrtidsreguleringen i den omtalte periode og den regulering af dyrtidsportionerne, som ministeren foreslår, men vi er bestemt ikke glade for forhøjelsen. Vi har ikke noget imod, at der bliver et udvalgsarbejde om sagen. Man kan vel se gennem fingre med, at det er vigtigt at få den hurtigt igennem, men hvad kan vi nå ved et udvalgsarbejde? Vi går imidlertid ind i det. Vi kan altså sige ja til lovforslagene L 101 og L 102.

Inge Krogh (KrF):

Inflationen på Grønland er stor, og man har forsøgt at dæmpe lønstigningstakten ved at ophæve de automatiske dyrtidsreguleringer, men det er ikke lykkedes, og der er derfor blevet fremsat og vedtaget lovforslag i det grønlandske landsting om, at der sker en afstilling af pristallet og en vis suspension af dyrtidsreguleringen. Vi kan gå ind for lovforslagene.

Preben Lange (Grønl.):

Jeg skal ikke bruge mange ord på disse lovforslag, som vi i sidste uge behandlede i det grønlandske landsting.

[Preben Lange]

Baggrunden for følgelovgivningen er den aftale, som Grønlands landsstyre har indgået med den grønlandske lønmodtagerorganisation, SIK, en aftale, som bibeholder dyrtidsreguleringen i Grønland, selv om der fra 1. januar 1984 sker en nulstilling.

Da der altså er tale om en følgelovgivning, som Grønlands hjemmestyre går ind for, kan jeg give min tilslutning til lovforslag nr. L 101 og L 102.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Fru Ebba Strange mente, at det måske ikke var med stor lyst, jeg fremsatte forslagene her, men de fremsættes som en politisk realitet, som resultat af nogle forhandlinger.

Fru Janne Normann mente, at det havde været bedre, hvis man helt havde kunnet afskaffe dyrtidsreguleringen, men det var altså ikke muligt at få det igennem.

Jeg har ellers kun bemærkninger til fru Tove Lindbo Larsen og til hr. Dohrmann. Hr. Dohrmann ønskede egentlig en grønlandspolitisk debat om hjemmestyreordningen som sådan og følte i nogen grad, at det var bagateller, vi talte om, og at folketinget måske var blevet reduceret til en art ekspeditionskontor. Vi kender godt fremskridtspartiets synspunkter om, at man skulle give en check én gang for alle, et stort beløb til Grønland, og så ikke gå ind i detaljerne, men vi kan altså ikke være så utålmodige over for hjemmestyrets indførelse. Det tager tid. Det er endnu kun enkelte områder, der er overført til hjemmestyret; de andre har vi stadig væk vort ansvar for.

Til fru Tove Lindbo Larsen, der mente, at vi var i en speciel situation, må jeg sige, at det er rigtigt. Hastværket er alene betinget af det, som hr. Preben Lange også sagde, nemlig at der har været et ekstraordinært landstingsmøde så sent som i fredags, hvor man har vedtaget den grønlandske side. Nu har man så opfordret regeringen til at gennemføre dette. Når vi ville have det til at virke fra 1. januar, var det altså nødvendigt, at det gik så hurtigt. Samtidig mente fru Tove Lindbo Larsen, at der var gået skår i det offentlige aftalenævn, fordi der var indgået en aftale mellem kommunerne og hjemmestyret og SIK. Det er både rigtigt og forkert. Det rigtige ligger i, at der er indgået en sådan aftale, men det er en politisk aftale. Vi har naturlig-

vis i det offentlige aftalenævn hverken lyst til eller mulighed for at gribe ind i, hvad der foregår af politiske aftaler mellem Grønlands hjemmestyre, Grønlands kommuner og SIK, men de egentlige forhandlinger er sket og vil fortsat ske igennem det offentlige aftalenævn. En af mine hovedgrunde til at gå ind i dette er netop at styrke det offentlige aftalenævn.

Så nævnte både fru Ebba Strange og fru Tove Lindbo Larsen § 4 og ønskede, at der skulle tales videre i udvalget, hvilket jeg naturligvis ikke har noget imod. Jeg skal sige, at § 4 jo er en parallel til den suspension af dyrtidsreguleringen, der fandt sted her i oktober måned sidste år, hvor vi ikke medtog Grønland. Vi mener, at den skævhed nu skulle rettes.

I øvrigt siger jeg tak for den velvillige behandling.

Tove Lindbo Larsen (S):

For at der ikke skal opstå nogen misforståelse omkring min holdning til det offentlige aftalenævn, vil jeg sige, at jeg da godt kender problemerne, og jeg ved også, at det er vanskelige forhandlinger, der foregår, men når jeg tog det frem, så skyldtes det den specielle situation, at to af arbejdsgiverparterne træffer en beslutning, mens den tredje kommer efterfølgende. Jeg er da kun tilfreds med, at der ikke er gået skår i arbejdet i det offentlige aftalenævn. Det er jo også det svar, som vi har fået i udvalget. Jeg siger kun dette, for at man ikke skal misforstå det. Jeg mener, at vi skal give det offentlige aftalenævn tid til at få indarbejdet sig. Jeg har ikke noget alternativ til det.

Dohrmann (FP):

Jeg ved ikke, om ministeren glemte det eller det er en oplysning, vi senere får under udvalgsbehandlingen, men jeg spurgte rent faktisk: hvad vil den sidste aftale, der er indgået, koste danske skatteydere? Når jeg spørger igen, så er det, fordi ministeren ikke har udtalt sig fra talerstolen. Jeg har set refereret forskellige steder, at ministeren egentlig var temmelig meget imod den aftale, der var indgået. Når ministeren siger, at det er en politisk realitet, hvad er det så for en politisk realitet? Er det således, at ministeren mener, at folketinget er underlagt dem, der har ind-

[Dohrmann]

gået denne aftale, eller er det den afstemning, der har fundet sted i landstinget deroppe?

Jeg synes helt oprigtigt, hr. minister, at man en gang imellem stærkt savner en mand, der ligesom slår lidt i bordet. Det kan ikke passe, at vi skal dirigeres af hensyn til sentimentale grunde eller noget i den retning. Man får ofte det indtryk. Derfor synes jeg egentlig, at ministeren burde have holdt fast ved sin holdning i stedet for blot sådan ligesom at være en slags budbringer, eller hvad man skal kalde det.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Undskyld, hr. Dohrmann, at jeg glemte at svare på et nok så væsentligt spørgsmål, nemlig om, hvad aftalen koster. Grunden er, at vi ikke kan vide, hvor mange dyrtidsportioner der vil blive udløst. En dyrtidsportion for hele det offentlige område ligger i størrelsen 12-13 mill. kr. Vi har dog i aftalen præciseret, at det kun er den del, der går til administration og til sundhedsvæsenet, der dækkes ved en ekstra bevilling, mens resten klart må holdes inden for Grønlandsrammen. Det følger de almindelige regler. Jeg vil gøre mig megen umage for at holde inflationen så langt nede, at der ikke bliver udløst mange dyrtidsportioner.

Jeg bør nok også sige til hr. Dohrmann, at vi måske slet ikke er så uenige; men det er ikke min opfattelse, at grønlænderne synes, at de har fået en meget svag Grønlandsminister, som bare retter sig efter, hvad grønlænderne siger. Faktisk har jeg den modsatte opfattelse. Jeg mener ikke, at folketinget skal være et ekspeditionskontor, bestemt ikke. Jeg mener, at Grønlandsbudgettet skal administreres nøjagtig lige så stramt og præcist som resten af statens budget. Men vi må altså have lidt tålmodighed. Det kan ikke ændres fra den ene dag til den anden. Det er muligt, at hr. Dohrmann bedømmer den politiske situation i folketinget anderledes, end jeg gør. Men jeg mener, at dette også er, hvad det er muligt at komme igennem med i folketinget.

Til fru Tove Lindbo Larsen vil jeg gerne sige, at jeg er helt klar over, at min forgænger kender problemerne om det offentlige aftalenævn. Derfor vil jeg sige tak for, at fru Tove Lindbo Larsen også sagde, at vi skal styrke det offentlige aftalenævn. Det er det

offentlige aftalenævn, vi skal anvende. Det er det instrument, der er vigtigt. Jeg siger tak for den tilslutning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til det den 13. oktober 1983 nedsatte udvalg til behandling af lovforslag om Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 109:

Forslag til lov om ændring af den grønlandske tjenestemandsløve.

(Fremsat 7/12 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Dette lovforslags hovedindhold er spørgsmålet om boligbidragsordningens ophævelse for næsten alle tilkaldte danskere, der er beskæftiget hos offentlige arbejdsgivere i Grønland, og om, at de tilkaldte overgår til at betale husleje på lige fod med befolkningen i øvrigt. En anden ting er spørgsmålet om ophævelse af dispensationsnævnet, der blev oprettet for under visse betingelser at kunne undtage grønlændere fra fødestedskriteriet.

Jeg er enig i det sidste. Det er nok en ting, der ligesom har overlevet sig selv, og da det også er et ønske fra det grønlandske landsting, så synes jeg, det er i orden.

Med hensyn til boligbidragsordningens ophævelse er jeg opmærksom på, at det ikke er en ny ting, der lige er kommet i det sidste halve års tid. Der er en overordnet politisk målsætning, som siger, at danskerne skal indgå på lige vilkår med øvrige beboere i Grønland med henblik på huslejebetaling.

[Tove Lindbo Larsen]

Men der er alligevel et par ting, jeg godt vil hæfte mig ved. Det er fyldige bemærkninger, vi har fået til lovforslaget, og det takker jeg meget for. Der står i disse bemærkninger, at man har forhandlet med organisationerne om dette spørgsmål. Det er klart, at organisationerne har været inde i billedet i en årrække i et så omfattende spørgsmål, som tilfældet er her. Men jeg vil dog godt spørge, om de forhandlinger, man henviser til, er foregået for nylig, fordi der to gange står i bemærkningerne, at det har været forhandlet med organisationerne, og om, hvad resultatet af disse forhandlinger er blevet.

Nu skal jeg nok være opmærksom på fremsættelsesdatoerne, men jeg vil dog alligevel spørge: hvorfor haster det så meget med at få dette lovforslag igennem? Det træder i kraft den 1. april 1984. Vi har fået det sent. Jeg ved, at reglerne er overholdt, men alligevel. Jeg synes, at en så omfattende ting kunne vi fortjene at få lidt mere tid til at behandle i udvalget. Men det kan være, jeg tager fejl, og at det slet ikke haster så meget.

Svend Erik Sørensen (KF):

Grønland ligger jo stadig langt herfra, og vi forstår, at det haster også med dette lovforslag. Vi har fået en fornuftig forklaring på, at det haster, og jeg havde så travlt, at jeg kom til at behandle det under de to foregående lovforslag. Jeg skal blot henviser til, hvad jeg sagde i den sammenhæng.

Knud Andersen (V):

Efter anmodning fra det grønlandske landsting har regeringen fremsat forslag om ophævelse af dispensationsnævnets virksomhed og dermed adgangen til dispensation fra fødestedskriteriet.

Så længe det er rimeligt at opretholde regler, som nødvendiggør, at der stadig er behov for at vurdere, hvem der er hjemmehørende i Grønland, og hvem der ikke er det, bør disse regler hele tiden følge med udviklingen, sådan at det mindst muligt gør indgreb i det naturlige grønlandske samfund. Idet vi her står over for et ønske fra det grønlandske landsting, kan venstre anbefale ministerens forslag.

Det samme gør sig gældende for den anden del af lovforslaget, der vedrører boligbidragsbetalingen for ikke-hjemmehørende of-

fentligt ansatte, og som vi også hermed kan anbefale.

Ebba Strange (SF):

De to forslag, som dette lovforslag indeholder, nemlig om at ophæve dispensationen fra fødestedskriteriet og ændre boligbidragsreglerne, kan SF støtte.

Vi opfatter begge forslagene som et led i den større og større bestemmelse for hjemmestyret selv og den større og større uafhængighed af Danmark og den danske stat. Derfor støtter vi lovforslaget.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Lovforslaget, der er til behandling i dag, indeholder to væsentlige ændringer af den grønlandske tjenestemandsløve.

For det første griber ændringerne ikke ind i de gældende fødestedskriterier, som blev indført ved loven i 1964, men derimod ophører dispensationsnævnets virksomhed, ligesom adgangen til at dispensere fra fødestedskriteriet ophæves.

Lovændringen medfører dog, at personer, der er født i Grønland, og som før deres fyldte femte år har haft fast bopæl i Grønland, er omfattet af fødestedskriteriet og derfor også skal aflønnes som hjemmehørende, også selv om de kun har en begrænset tilknytning til Grønland.

Den anden ændring indebærer ophævelse af den særlige boligbidragsbetaling fra såkaldt tilkaldte danskere, der er beskæftiget ved de offentlige arbejdsgivere i Grønland. Fremtidig skal disse danskere betale husleje på lige fod med den øvrige befolkning. Hidtil har deres husleje ligget væsentligt under huslejen i tilsvarende boliger. En sådan forskelsbehandling synes ikke rimelig, og i CD er vi derfor glade for, at denne forskelsbehandling afskaffes med gennemførelse af en huslejereform, hvorved der sker en tilnærmelse af huslejen i det ældre og det nyere boligbyggeri.

At ordningen medfører en huslejestigning både for så vidt angår lejligheder og enfamiliehuse, er jo givet; men da denne sker gradvis, således at den endelige overgang til huslejereformen først gennemføres til 1. oktober 1985, og da der samtidig sker en afbødning af huslejestigningen, idet tilkaldte med børn også vil kunne få børnehusejertil-

[Grethe Kindberg Jørgensen]

skudsordning, mener CD, at der ikke alene sker en administrativ lettelse på området, men også en udjævning af den forskelsbehandling, der hidtil har været i forhold til den øvrige del af den grønlandske befolkning.

Af bemærkningerne fremgår, at ændringerne har været forhandlet med Statstjenestemændenes Centralorganisation, og her vil jeg nok sige modsat fru Tove Lindbo Larsen, at jeg tror, at organisationerne har været indforståede med ændringen, siden det står på den måde i bemærkningerne; men det hører vi jo nok hvad ministeren har at sige til.

Samtidig har Grønlands landsting udtrykt ønske om disse ændringer, og jeg skal ikke gå dybere ind i forslaget, men kun sige, at vi håber på hurtig behandling, og at CD kan støtte forslaget, og vi tror, at ændringerne vil være meget positive for hele udviklingen i Grønland.

Dohrmann (FP):

Vi kan støtte L 109. Jeg har rent faktisk været inde på det allerede under den sidste sag, fordi vi er nogle stykker, kan jeg forstå, som har opfattet det således, at alle tre forslag blev behandlet under ét. Jeg siger det blot, fordi man en gang imellem også kan hente et guldorn ved måske at lytte lidt mere til folketingets formand.

Janne Normann (RV):

Vi kan også tiltræde forslagene, dels det om at ophæve boligbidragsordningen og tilnærme betalingerne for huslejen i det ældre og det nyere byggeri til hinanden, og vi synes, det er en rimelig optrappingsperiode og optrappingsordning, der er foreslået.

Det er også helt rimeligt, at statens tjenestemænd betaler husleje på lige fod med befolkningen i øvrigt.

Med hensyn til at ophæve adgangen til dispensation kan vi også give tilslutning til dispensation fra fødestedskriteriet, således som landsstyret også har ønsket det. Vi har mere os lidt over, at der er enkelte tjenestemænd, som har dispensation lige til år 2002; jeg tror, det er to, det drejer sig om. Der er 14 efter bemærkningerne at dømme, som har en længerevarende dispensation, men det er selvfølgelig rimeligt dér, hvor der er givet dispensation, at opretholde den. Det er jo i

næsten alle tilfælde kun et eller to år, det drejer sig om. Så vi kan tiltræde begge ændringer.

Inge Krogh (KrF):

Vi kan gå ind for det foreliggende lovforslag. Vi kan altså gå ind for, at muligheden for at få dispensation fra fødestedskriteriet forsvinder, sådan som Grønland selv har ønsket det. Vi synes også, det er rimeligt, at de danskere, der er tilkaldt til Grønland, betaler husleje af deres boliger på lige vilkår med de hjemmehørende.

Preben Lange (Grønl.):

Vedrørende L 109 kan jeg sige, at jeg også for dette lovforslags vedkommende kan give min fulde støtte. Vi har behandlet det i det grønlandske landsting, hvor alle tre partier gik ind for de påtænkte ændringer af lov for statens tjenestemænd i Grønland.

Uden yderligere bemærkninger vil jeg på siumuts vegne anbefale lovforslaget til anden behandling.

Hans Jørgen Jensen (S):

Når man hører debatten her, har man nærmest fornemmelsen af, at julestemningen er ved at brede sig. Alle har nogle gode bemærkninger til de ting, der laves her, og jeg kan da stort set melde mig blandt dem, som siger, at der skal være ligestilling i Grønland. Jeg vil dog gerne give folketinget den oplysning, at statens forhandlere både i tide og i utide over for organisationerne, herunder også over for mig, som repræsenterer nogle, der forhandler i Grønland, siger, at man jo har, kan man sige, ret lave huslejer og mange billige ting, som dermed får indvirkning på udmåling af den løn, man skal have.

Derfor vil jeg gerne gøre folketinget opmærksom på, at sagen efter min opfattelse i hvert fald har to sider, at staten rider på to heste på én gang. På den ene side prøver man på at holde lønningerne i ave ved at bruge som argumentation, at man har billig husleje. Og så kommer man altså her i dag ensidigt og sætter huslejen op uden at tage hensyn til, at man jo én gang har indkasseret en vis gevinst. Derfor er der grund til at spørge Grønlandsministeren om, hvordan de forhandlinger har været ført med tjenestemandorganisationerne. Har de f.eks. også

[Hans Jørgen Jensen]

været ført med Landsorganisationen, som jo har mange medlemmer deroppe? Vi ved udmærket godt, at når dette først vedtages på dette område, får det afsmittende virkninger over på det private område, og det skal det også have. Men de private arbejdsgivere i Grønland har jo den samme indstilling som staten, idet de alle peger på de billige ting, som de udsendte i Grønland har, og derfor er det altså sådan, at man skal have arbejdskraften så meget billigere.

Derfor er der efter min opfattelse grund til at få disse ting nøjere oplyst under udvalgsarbejdet. Intentionerne er jeg 100 pct. enig i, men baggrunden for dem skal også være 100 pct. til stede, og det mener jeg altså ikke den er på nuværende tidspunkt.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Hr. Hans Jørgen Jensen mente, at julestemningen var ved at brede sig. Jeg tager det nu mere som et udtryk for, at der heldigvis på trods af alle andre forskelle i folketinget ofte er en stor enighed om Grønlandspolitik i det hele taget.

Fru Ebba Strange mente, at dette var et led i retning af større selvbestemmelse, og det er også sandt. Vi må nok have en hel del tålmodighed, så når fru Janne Normann nævner, at der stadig er tjenestemænd, der har dispensation helt til år 2002, er det i og for sig et illustrerende eksempel på denne tålmodighed. Når vi runder 1. januar 1984, har fødestedskriteriet været gældende i 20 særdeles upopulære år. Der er nok mange ministre før mig, der har ment, at det kunne være spændende at gøre noget ved det fødestedskriterium, men alle forsøg er endt med, at man ikke får danskerne til Grønland, medmindre de får en særlig løn for det. Derfor er der altså ingen endnu, der har kunnet afskaffe fødestedskriteriet. Dette er et lille, men dog et skridt på vejen.

Fru Tove Lindbo Larsen spurgte, hvorfor det hastede så meget. Hovedårsagen er, at vi gerne i god tid ville varsle de huslejstigninger til de enkelte lejere. Det er derfor, vi har ønsket det gennemført nu.

Flere har været inde på forhandlingen med organisationerne. Der har været forhandlet med organisationerne dels sidste efterår, dels i år. Med hensyn til dispensationsnævnets afskaffelse har der ikke været

indvendinger fra organisationerne. Der har været nogle indvendinger med hensyn til ændringen af huslejerne. Det fremgik jo også af, hvad hr. Hans Jørgen Jensen sagde. Til disse bemærkninger om danskeres forhold i Grønland vil jeg dog lige tilføje, at selv med de nye ordninger er det stadig væk rimeligt billige huslejer, der er tale om, og at der samtidig med dette indføres en ordning med boligtilskud.

Men jeg takker for den velvillige behandling og skal i udvalget naturligvis give yderligere oplysninger, hvis det ønskes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 13. oktober 1983 nedsatte udvalg til behandling af lovforslag om Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 81:

Forslag til lov om betalingskort m.v.
(Fremsat 30/11 83).

Sammen med denne sag foretoges de to sidste på dagsordenen opførte sager, nemlig:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 37:

Forslag til lov om stop for oprettelse af nye kontokøbekort o.lign.

Af Anne Grete Holmsgård (VS) og Wilhelm (VS).

(Fremsat 18/10 83).

15) Første behandling af lovforslag nr. L 104:

Forslag til lov om betalingskort.

Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.
(Fremsat 6/12 83).

Lovforslagene sattes til forhandling.